

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09
facebook.com/turkiskonfederasyonu | twitter.com/turkiskonf | www.turkis.org.tr

29 Ağustos 2023

AĞUSTOS 2023 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI TASE (2021=100): 458,14

- MUTFAK ENFLASYONU AYLIK %4,63, ON İKİ AYLIK %77,04, YILLIK ORTALAMA %107,89 ORANINDA ARTTI.
- DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI TUTARI (**AÇLIK SINIRI**) **12.198 TL**
- GIDA İLE BİRLİKTE DİĞER TÜM TEMEL HARCAMALARI İÇİN HANESİNE GİRMESİ GEREKEN TOPLAM GELİR TUTARI** (YOKSULLUK SINIRI) İSE **39.733 TL**
- BEKÂR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAMA MALİYETİ **15.813 TL**'YE ULAŞTI.

Hayat pahalılığı, yüksek enflasyon altında satın alma gücü gerileyen ücretler, geçim sıkıntısı, özellikle gıda fiyatlarındaki sürekli gerçekleşen sert yükselişler insanların daha da zor bir yaşam sürmesine neden oluyor. Artan vergiler, akaryakıt fiyatları, kiralara vs. haneleri fedakârlık yapmaya zorluyor.

Türkiye ekonomisinde makro görünümdeki bozulma ile enflasyonun yarattığı olağanüstü talep artışı, büyümenin küçülmeye dönüşmesini ve işsizliğin artmasını engelliyor. Ancak kamu tasarrufu olmadan talebi düşürebilmek ve makroekonomik koşulları en azından Eylül 2021 öncesi seviyeye getirmek mümkün gözüküyor.

Resmi açıklamalara göre önümüzdeki süreçte enflasyonun artma eğiliminde olduğu ve ancak 2024 ortasından itibaren düşüşe geçeceği belirtilirken, geçtiğimiz aylarda baz etkisi ile gerileyen yıllık enflasyonun yönünü tekrar yukarıya çevirme eğiliminde olduğu gözlemleniyor. Faiz artırımları gibi parasal sıkılaştırıcı düzenlemelerle talep kaynaklı enflasyon bir miktar hız kesebilecek olsa da birikmiş maliyetler ve beklentilerdeki bozulma bunun en önemli nedenleri arasında. TÜİK verilerindeki görece yüksek çekirdek enflasyondan da bu durum izlenebiliyor.

Çizelge 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)*

	Ağustos 2022	Aralık 2022	Temmuz 2023	Ağustos 2023
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	2.078,79	2.451,55	3.493,55	3.652,83
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	1.655,54	1.951,20	2.857,54	2.993,12
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	2.048,79	2.421,55	3.444,80	3.604,08
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	1.106,64	1.306,27	1.862,15	1.947,99
Açlık Sınırı (4 Kişilik Ailenin Gıda Harcaması)	6.889,79	8.130,57	11.658,05	12.198,04
Yoksulluk Sınırı (4 Kişilik Ailenin Toplam Harcaması)	22.442,31	26.483,94	37.974,11	39.733,03

* Harcama tutarları, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırmasının 2023 Ağustos ayı sonucuna göre;

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 12.198,04 TL’ye,
- Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 39.733,03 TL’ye,
- Bekâr bir çalışanın **‘yaşama maliyeti’** de aylık 15.813,15 TL’ye yükseldi.

Çizelge 2: Gıda Harcamasındaki Değişim %				
	Ağu’21	Ağu’22	Aralık’22	Ağu’23
Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı	5,01	0,73	4,41	4,63
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı	-	68,13	98,41	50,02
Son On İki Ay İtibariyle Değişim Oranı	-	119,12	98,41	77,04
On İki Aylık Ortalamalarla Değişim Oranı	-	-	106,28	107,89

TÜRK-İŞ’in verilerine göre “mutfak enflasyonu”ndaki değişim Ağustos 2023’te şu şekildedir:

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarındaki artış **bir önceki aya göre** % 4,63 oranında gerçekleşti.
- **Sekiz aylık** değişim oranı ise % 50,02 olarak tespit edildi.
- **Son on iki ay itibariyle** değişim oranı % 77,04 oldu.
- **On iki aylık ortalamalara göre** değişim oranı ise % 107,89 olarak hesaplandı.

TÜRK-İŞ hesaplamasında temel alınan ve doğrudan piyasadan derlenen fiyatlara göre, gıda ürünlerinde Ağustos 2023 itibariyle gözlemlenen değişim harcama gruplarına göre şu şekilde oldu:

- **Süt, yoğurt, peynir grubunda;**
Bir ayda süt ortalama %12, yoğurt %14, peynir %26 zamlandı. Market markalı (private label) süt fiyatları 21,5 TL/L, peynir 117,5 TL/kg seviyesine geldi. 1,5 olması gerektiği kabul edilen süt yem paritesi 1,34 seviyesinde kalırken çiğ süt fiyatı resmi olarak hâlâ 11,50 TL seviyesinde.
- **Et, tavuk, balık, yumurta, kuru baklagiller, yağlı tohum ürünlerinin bulunduğu grupta;**
Et ve Süt Kurumu (ESK), Ankara Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği bünyesinde faaliyet gösteren marketlerin bir kısmına, Nisan sonu itibariyle ithal edilmiş olan karkas etleri düşük fiyattan vermesi sayesinde dana kıyma 190 TL, kuşbaşı 210 TL’den satılmaya başlanmıştı. Bu ürünler sırasıyla bu ay 269 TL ve 289 TL’den satıldı. Bunun yanında ulusal zincir marketler ve Ankara’nın dernek üyesi olmayan ve olup da yerli et satmaya devam eden yerel marketlerinden pek çoğunda dana kıyma ortalama 303, kuşbaşı ortalama 340 TL’den reyonlardaki yerini aldı. Bir ayda balık (kültür) ve nohut %4, tavuk %7, yağlı tohumlar (kuruyemiş) ve yeşil mercimek %10, kırmızı mercimek ve yumurta %11 oranında zamlandı. Önümüzdeki ay avlanma mevsiminin başlamasıyla balık fiyatlarının ne olacağı merakla bekleniyor. Dana etinin fiyatında sınırlı bir düşüş gözlemlendi. Tavuk yumurtasının tanesi 3,60 TL’nin üzerine çıktı. Tavuk üretimi resmi verilere göre düşmeye devam ederken ayrıca hızla artan fiyatları dolayısıyla mercimek ve nohut ihracatına yeni sınırlamalar getirildi.
- **Ekmek ve tahıllar grubunda;**
Bir ay içinde pirinç, bulgur ve un %3’er, irmik ve makarna hafif seviyede zamlandı. Market markalı (private label) makarna fiyatları 20 TL/kg seviyesine yükseldi. Ankara’da 6,5 TL’ye satılan 200 gramlık beyaz ekmek üzerinden hesaplandığında 4 kişilik ailenin aylık sadece ekmek masrafı 682,5 TL oldu.
- **Taze sebze-meyve grubunda;**

Semt pazarlarında hem yeşil soğan, maydanoz gibi salata yeşilliklerinin hem de ıspanak, pazı gibi yeşil yapraklı sebzelerin fiyatları geriledi. Patates ve kuru soğan fiyatları 20 TL'den 16,7 TL'ye düştü. Limon, turp, barbunya, domates, karnabahar fiyatları azaldı. Fasulye, börülce bamyası, kabak, patlıcan fiyatları yükseldi. Bu ayın zam şampiyonu %66'lık artışla pazı oldu. Elma, karpuz, kiraz, muz zamlandı. Nektarın, çilek, kavun, üzüm fiyatları geriledi. En düşük fiyatlı meyve bu ay 20 TL ile elma oldu. Ortalama sebze (*ana yemekleri tamamlayan maydanoz, kıvırcık vb. salata yeşillikleri dâhil değil*) kg fiyatı 25,50 TL, ortalama meyve kg fiyatı 34,69 TL oldu. Hesaplama 24'ü sebze ve 10'u meyve olmak üzere toplam 34 ürünün fiyat değişimi dikkate alındı. Ortalama meyve-sebze kg fiyatı 27,51 TL olarak tespit edildi (*ana yemekleri tamamlayan maydanoz, kıvırcık gibi salata yeşillikleri bu hesaplama "Ortalama Meyve-Sebze Fiyatı"na dâhil edilmektedir*).

- **Temel yağ ürünlerinin bulunduğu grupta;**

Bir ay içinde zeytinyağında %24, tereyağında %22, margarinde %8, ayçiçek yağında %5 fiyat artışı yaşadı. Market markalı (private label) ayçiçek yağlarının fiyatı 40 TL/L, tereyağlarının 220 TL/kg seviyesine geldi. Hızla artan yurtiçi fiyatları (ortalama 251 TL) sebebiyle zeytinyağı ihracatı 1 Kasım'a kadar durduruldu.

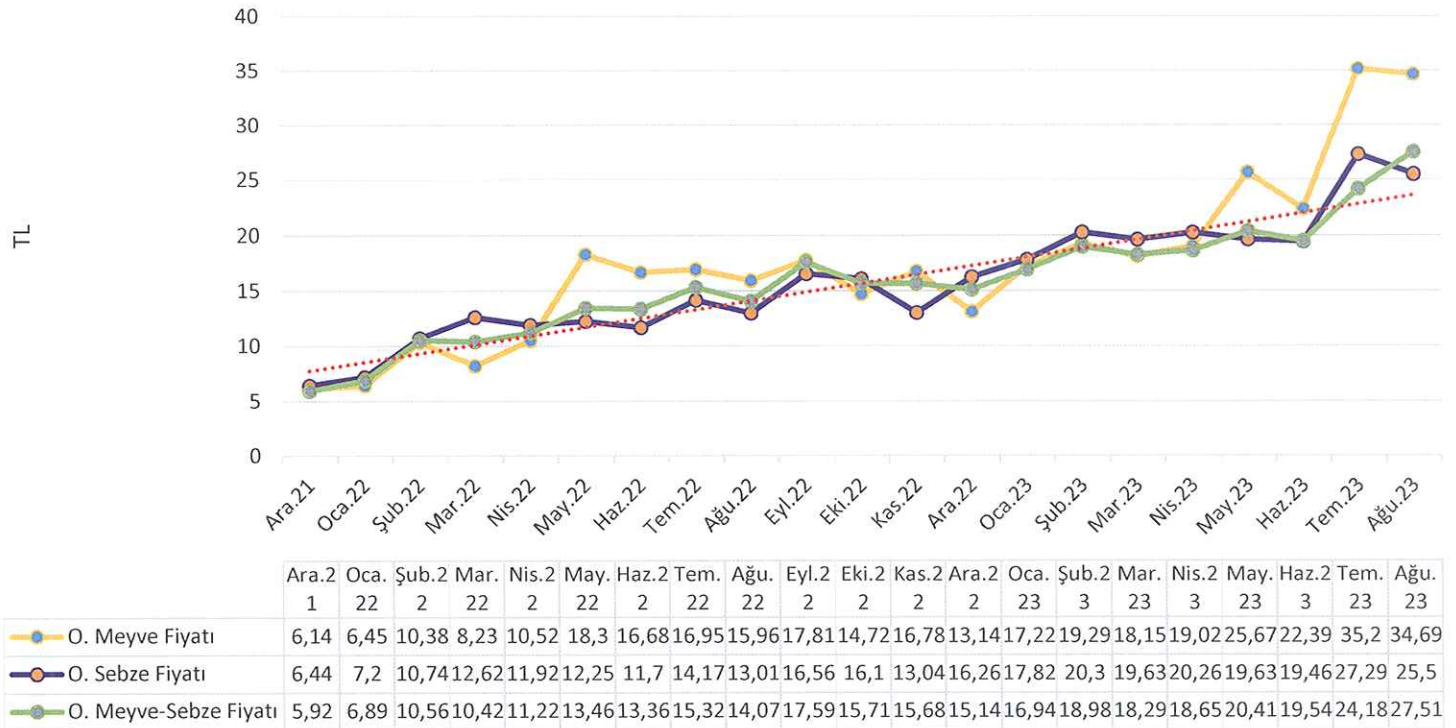
- **Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden;**

Tuz %20, reçel %15, bal ve şeker %13, çay %3 zamlandı. Baharatlar, ıhlamur, zeytin ve salçada fiyat değişimi görülmezken pekmez fiyatı sınırlı seviyede azaldı.

ÇİZELGE 3: TÜRK-İŞ Aylık Sınırı Endeksi (TASE 2021=100)

		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
Endeks	2021	100	102,76	104,93	108,06	108,78	110,46	112,45	118,09	118,3	118,78	123,19	153,9
	2022	159,62	170,98	185,09	199,94	226,02	240,04	256,88	258,76	272,11	278,87	292,46	305,37
	2023	332,93	353,99	360,23	380,67	389,18	389,60	437,85	458,14				
Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı %		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
	2021	1,19	2,76	2,10	2,98	0,67	1,54	1,79	5,01	0,17	0,40	3,71	24,92
	2022	3,71	7,12	8,24	8,02	13,04	6,20	7,01	0,73	5,15	2,48	4,87	4,41
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı %		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
	2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2022	3,71	11,09	20,26	29,91	46,85	55,96	66,9	68,13	76,8	81,19	90,02	98,41
Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim %		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
	2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2022	59,62	66,38	76,39	85,02	107,76	117,29	128,44	119,11	130,01	134,77	137,38	98,41
On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
	2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106,28
		Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
	2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2022	109,77	112,88	114,03	115,74	112,13	108,58	107,54	107,89				

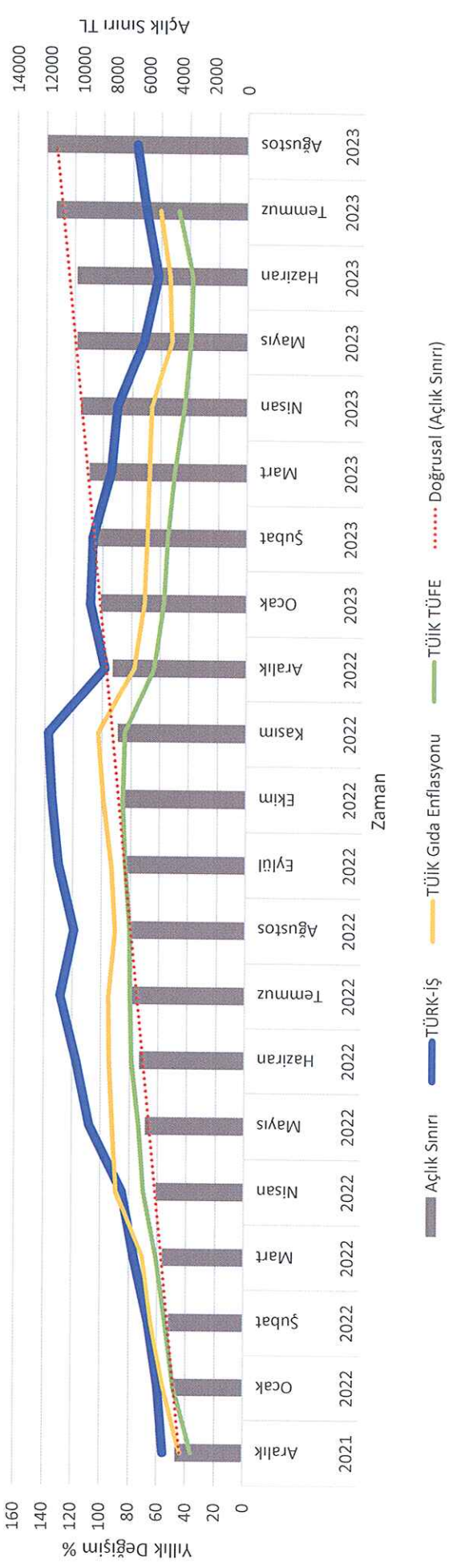
Meyve Sebze Fiyatları

Not: "Ort. Meyve-Sebze Fiyatın"a ana yemekleri tamamlayan maydonoz, kıvırcık gibi salata yeşillikleri dâhil edilmektedir.

O. Meyve Fiyatı O. Sebze Fiyatı O. Meyve-Sebze Fiyatı Doğrusal (O. Meyve-Sebze Fiyatı)

Yıllık Gıda Enflasyonu ve Açlık Sınırı

Aylık Gıda Artışı %

